

Han är tacksam över Wallenbergstiftelsens mod, för det fanns många tekniska frågetecken. Under många år skickade han in ansökningar om projektet till olika forskningsråd och fick nej varje gång. De trodde inte att projektet skulle gå att genomföra. Han och hans kollegor arbetade vidare.

Till slut lyckades de – genom ett pilotförsök – visa hur man skulle gå tillväga.

Projektet har 13 gruppledare och 36 kommittéer med egna budgetar. Mathias Uhlén har ett finger med överallt.

– Alla vill ha mer resurser hela tiden. Vi har väldigt mycket pengar, men det är hela tiden brist på pengar. Före jul hade jag ett möte med vårt vetenskapliga råd, vars ordförande är Hans Wigzell. Jag insåg att vi skulle behöva vara 500 personer om vi skulle göra allt de föreslog, säger Mathias Uhlén och skratrar.

Den stora produktionen av bilder fordrar mycket resurser. En »flaskhals« i systemet är analysen av bilderna.

– Vi startar nu ett samarbete med 20 patologer i Mumbai i Indien för detta. Vi har också ett team i Kina, förutom ett 20-tal svenska patologer, berättar han.

Hur gör du för att hålla allt på en hanterbar nivå?

– Ja, det gäller att hålla sig lugn. Det är ett svårt prioriteringsproblem. Jag är fokuserad på att prioritera, och anser att det man påbörjar ska man avsluta. Möten är beslutande forum – inte discussionsforum. Det är alltför vanligt med två förslag till lösningar. Men jag vill ha ett förslag som personen ifråga kan motivera. Man får inte flumma för mycket, förtydligar han.

För några år sedan, när han var vice rektor och samtidigt startade sex bolag – då var han »klart utmattad«. Numera arbetar han normalt inte på helger.

HPR beräknas vara avslutat år 2015. ■

Multiresistenta bakterier växande hot i hela Europa

Vårdrelaterade infektioner, särskilt de som orsakas av multiresistenta bakterier, är det största problemet för EU vad gäller smittsamma sjukdomar, enligt den europeiska smittskyddsmyndigheten ECDC.

Myndigheten, med säte i Solna, etablerades 2005 för att angripa bland annat just detta problem.

Förra veckan publicerades myndighetens första epidemiologiska årsrapport. Enligt den drabbas varje år omkring 3 miljoner människor inom EU av vårdrelaterade infektioner och för omkring 50 000 leder infektionen också till döden.

– Det är för mig oacceptabelt att en av tio patienter som läggs in på sjukhus i EU får en vårdrelaterad infektion. Stödåtgärder för att möta det problemet kommer att vara en prioriterad fråga för kommissionen och ECDC det närmaste året, kommenterar Markus Kyprianou, EUs kommissionär för hälsa.

I rapporten är ländernas rapportering av 49 infektionssjukdomar under de senaste tio åren sammanställd. För de flesta infektioner är trenden stabil eller nedåtgående. Goda resultat märks främst för sjukdomar som det finns vaccin mot. Till exempel har inget fall av polio konstaterats inom EU sedan 1992.

Men det finns några stora infektionshot. Ett av de mest allvarliga, såväl globalt som inom EU, är spridningen av läkemedelsresistenta mikroorganismer. Det vanligaste problemet är MRSA (meticillinresistenta Staphylococcus aureus), och problemet växer inom i princip alla medlemsländer. Två, Slovenien och Frankrike, har dock lyckats vända trenden, vilket ECDC

Europeiska smittskyddsmyndigheten huserar i före detta Tomtebodaskolan i Solna utanför Stockholm.

Foto: Claus Gertsen/Scanpix

ser som ett bevis för att detta är möjligt.

Antibiotikakonsumtionen måste minska, enligt ECDC, och denna, liksom förekomsten av MRSA, varierar kraftigt inom EU. Konsumtionen är tre gånger så hög i södra Europa som i norra. Bredspektrumantibiotika är också vanligare i södra Europa. Som högst är resistensen hos Staphylococcus aureus i Rumänien, drygt 60 procent. Portugal, Malta, Cypern och Grekland ligger runt 40–50 procent, medan de nordiska länderna och Nederländerna rör sig runt ett par procent.

Som stora infektionshot betraktas också hiv, tuberkulos, influensa och pneumokocker (se ruta).

Andra sjukdomar som oroar ECDC är klamydia, fägelinfluensa, legionella, campylobacter, E coli och listerios.

Rapporten täcker de 25 länder som var medlemmar 2005 samt Island, Liechtenstein och Norge.

På basis av rapporten ska EU ta fram strategier tillsammans med medlemsländerna och WHO. Även om det stora arbetet måste utföras i medlemsländerna kan ECDC bidra genom att sprida kunskap

om evidensbaserad »best practice«. Jämförbarheten och kvaliteten på data behöver också bli bättre, påpekar ECDC. EU behöver också ett bättre system för »early warning«.

Hela rapporten:

<http://www.ecdc.europa.eu>

Elisabet Ohlin

FAKTA Hot enligt ECDC

- Antibiotikaresistens och vårdrelaterade infektioner.
- Hiv. Det finns omkring 700 000 hiv-smittade inom EU. En tredjedel uppskattas vara omedvetna om sin infektion.
- Tbc. Tuberkulos ökar inom utsatta grupper, bland annat hiv-smittade. Resistent tbc finns hos 18 procent av tbc-fallen i Baltikum. I övriga EU är nivån 0–6 procent. ECDC arbetar med en handlingsplan mot tbc på uppdrag av kommissionen.
- Influensa. Flera hundra tusen drabbas varje vinter. Tusentals dör trots att vaccin i riskgrupper hade kunnat förhindra detta.
- Pneumokocker orsakar tusentals dödsfall varje år, trots att vaccin kan skydda.